

Kultur og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Oslo 25.01.01

Høring – Evaluering av Den kulturelle skolesekken

Vi vil innledningsvis få peke på at det i evalueringen burde vært gjort flere undersøkelser av hvordan målgruppa har mottatt Den kulturelle skolesekken. Bare noen få skoler er besøkt og intervjuet, og vi synes dette utvalget burde vært større. Det hadde også vært interessant og fått presentert flere organisasjonsmodeller, særlig fra kommunalt hold.

Evalueringen viser ikke uventet at det er et spenningsfelt mellom skole- og kultursektoren. Det mangler ofte en forståelse for hverandres kultur og egenart, og dialogen her har et stort forbedringspotensiale.

Det blir en stor utfordring for det videre arbeidet med Den kulturelle skolesekken å lage gode samarbeidsrutiner. Skolene må få større mulighet til å påvirke innholdet i "sekken", og ikke havne i en passiv mottakerrolle. Det må satses på å øke lærernes kompetanse slik at de både kan delta og stille krav. Den kulturelle skolesekken trenger solid forankring i skolen for å skape grobunn for mer kunst og kulturbevisste lærere og elever. Den kulturelle skolesekken bør være med på å bygge opp denne kompetansen.

Kunst i Skolen og Den kulturelle skolesekken

Kunst i Skolen er en medlemsorganisasjon som siden 1948 har drevet med kunstformidling til skolene. Rundt 800 skoler er medlem. Skoleåret 06/07 har vi rundt 50 utstillinger som turnerer forskjellige steder i landet. Disse utstillingene, som i hovedsak består av grafikk, tegninger og fotografi, turnerer uten formidler mellom våre medlemsskoler. Med utstillingene følger et pedagogisk veiledningshefte som skal hjelpe lærerne med formidlingsarbeidet.

Heftene har også forslag til for- og etterarbeid som er tilpasset gjeldene læreplaner.

Utstillingene får være på skolene i 4 uker da vi vil at skolene skal ha tid til å arbeide med utstillingene og få tid til å glede seg over å ha verkene utstilt.

Ved siden av å produsere og drifte disse utstillingene arrangerer vi lærerkurs og studieturer.

Vi har et stort lysbildearkiv for utlån, og vi produserer jevnlig læremiddelpakker med kunstpedagogisk innhold.

På Bankplassen i Oslo har vi et grafikkgalleri med et bredt utvalg av norsk samtidsgrafikk.

Kunst i Skolens styre er per i dag sammensatt av 3 kunstnere, 2 personer med tilknytning til skoleverket på forskjellige nivåer, 1 museumsformidler og en kultursjef.

En sammensetning som skal sikre at både kunsten og det pedagogiske blir ivaretatt.

De ansatte i organisasjonen har også sammensatt bakgrunn med bla lang lærerpraksis, kunsthistorie, museumskunnskap og kunst- og håndverksutdanning.

Ved innføringen av Den kulturelle skolesekken hadde vi store forhåpninger. Med den erfaringen vi har, regnet vi med å være en viktig bidragsyter i denne satsningen. Vi innså fort at vi falt litt mellom to stoler. Da vi er en landsdekkende organisasjon, men ikke en av de som får tildelt midler fra DKS, og ikke tilhører noe fylke eller kommune, er resultatet at ingen midler fra DKS har tilfalt organisasjonen.

Vi har måttet markedsføre oss på fylkes og kommunenivå og samtidig opprettholde tilbudet til våre medlemsskoler. Noen fylker og kommuner leier utstillinger gjennom oss som del av deres DKS-tilbud. Spesielt Møre og Romsdal har vært en flittig bruker av våre utstillinger. Etter at DKS ble innført har vi merket en generell nedgang i etterspørselen fra skolene. De mottar mange tilbud, og velger kanskje helst ut de som besøker skolen uten at det krever så mye av personalet. Det mener vi er uheldig, for det kan plassere lærerne i en mer passiv mottakerrolle enn om de selv er med på å forberede seg og formidle.

Vi registrerer også at flere av de kommunale kontakter for DKS klager over å ha for liten tid til dette arbeidet (del av annen stilling brukes til oppgaven). Da blir det lett å velge tilbud som krever lite organisering.

Kunst i Skolen mener at mange kommuner bør gi flere tilbud om billedkunst. Vi har besøkt kulturtorg/samlinger hvor vi har registrert at tilbudene i stor grad dreier seg om konserter og forestillinger, mens tilbud innen billedkunst har vært svært begrenset. Tilbudet fra Riksutstillinger (Nasjonalmuseet) er også redusert.

Vårt samarbeid med flere kommuner viser også at det fortsatt er store utfordringer å løse der avstanden er stor mellom skolene. Transportutgiftene blir dyre og dermed blir det råd til færre tilbud. Kunst i Skolen har de siste årene lagt vekt på å produsere små utstillinger som sendes rundt i vanlige store reisekofferter.

Hvilke typer tilbud bør elevene få gjennom DKS?

Vi mener at DKS bør inneholde en stor variasjon av typer tilbud:

- Elevene må få oppleve forestillinger, konserter, kunstnermøter osv uten at det skal knyttes direkte til undervisningen. Dette skal være noe helt annet enn det de møter ellers i skoledagen.
- En del av tilbudene fra DKS må ta hensyn til skolens planer og kunne gå inn i arbeidet i f eks kunst og håndverk, musikk, norsk eller en annen sammenheng. Her er det viktig at skolene er med i planleggingen.
- Noen av tilbudene bør organiseres og vokse fram fra hver enkelts skoles behov. De fleste skoler har tradisjoner og kontakter som ligger godt innenfor det som kan være et DKS-prosjekt.
- Elevene bør få være med på å velge/planlegge noen av tilbudene. Det sikrer deltagelse, engasjement og at deres egen kultur blir tatt på alvor.

I evalueringen skilles det mellom monolog- og dialogform i formidlingen, og at dialogformen fungerer best. Dette synes vi er litt for overfladisk behandlet. Det bør være plass til begge typer ut fra den egenart produksjonen/prosjektet har.

Fordeling av midlene

Hvis det skal bli et sterkt engasjement i skolen, må skolen trekkes med i planlegging og gjennomføring av en del av DKS-tilbudene. Noe av midlene kan gis direkte til skolene, men øremerkes til profesjonelle kunsttilbud. Noen kommuner har i dag en ordning hvor de setter av midler som skolene kan søke fra til egne prosjekter. Her kan det utvikles flere modeller som gjør det mulig for skolene å ta egne initiativ. I flere kommuner har også Kulturskolene et godt samarbeid med skolene.

Det er viktig for engasjement og kompetanseutvikling at skolene kan få velge noe ut fra egne kontakter og lokal tilhørighet. Mange har kunstnere i nærmiljøet, og det kan være aktuelt å leie disse inn til opplegg under skolens planer og satsningsområder. For mange skoler har Kunst i Skolens utstillinger vært en mulighet til å få profesjonell kunst inn i klasserommet. Vi håper fortsatt at vi skal kunne ha direkte kontakt med skolene, og at de vil ha mulighet til å gjøre leieavtaler ut fra skolens egne ønsker.

Fylkene og kommunene bør som de gjør i dag, tilby større produksjoner og tilbud av en slik art skolene ikke selv kan stå bak eller organisere.

Ved å tenke tre nivåer burde alle typer tilbud til elevene kunne oppfylles. En slik fordeling burde også kunne minske noen av de konfliktene som evalueringen viser når det gjelder DKS.

Til nå har man ikke kunnet bruke DKS-midlene til lærerkurs og kompetansehevende tiltak. Dette har gjort det vanskelig å trekke lærerne ordentlig med i arbeidet. Når Kunst i Skolen leier ut en utstilling til en kommune, har vi også ofte tilbudt å holde lærerkurs. På den måten vil vi gjøre lærerne i stand til selv å arbeide med utstillingen i klasserommet. Dette har det vært vanskelig å organisere, for DKS-kontakten har ikke hatt midler til denne delen av opplegget. Penger til formidler har det vært, men ikke til å lære opp lærerne til selv å presentere utstillingen.

Mange tilbud kunne blitt mye bedre hvis noe av midlene kunne vært brukt til kurs i forbindelse med konkrete prosjekter.

Rektor – en nøkkelrolle?

Vi vil få peke på at rektorene har en svært viktig rolle i forbindelse med DKS-arbeidet. Nok av eksempler viser at der rektor er opptatt av kunst og kultur, er det også godt tilrettelagt for lærere og elever. Rektor kan være en bremse som selv ildsjeler blant lærerne må gi tapt for. Den engasjerte rektor som deltar aktivt i DKS –arbeidet finnes det mange eksempler på. Da lages det gode rutiner for samarbeid med andre som skal inn i skolen, og det oppnås respekt for ulike ståsteder.

Hvis rektorene ikke er engasjert, kan DKS i verste fall bli en sovepute: Det kommer kunst og kultur tilbud utenfra til skolen, lærerne trenger ikke lenger bruke tid på dette.

Alle skoler bør få en kulturkontakt som har like betingelser. I dag har noen privilegier i en eller annen form for avspasering, mens andre gjør jobben nærmest som et verv. Dette er fortsatt til dels basert på ildsjelstanken. Arbeidet bør lønnes på en eller annen måte, f.eks. av administrasjonsressursen, så det blir mer forpliktende også fra skolens side. Kulturkontaktene kan danne et viktig nettverk fra skolesektoren når innholdet i skolesekken skal vurderes. Disse må få muligheten til å få grundig kjennskap til det lokale kunst og kulturliv og ha et nært samarbeid med skolens administrasjon.

Økt kompetanse – økt utbytte av Den kulturelle skolesekken

Kunst i Skolen har kontakt med lærere over hele landet. Etter L-97 fikk faget kunst-og håndverk et stort løft. Det ble utgitt flotte lærebøker, og det var varierte tilbud på lærerkurs. Nå, ti år senere, får vi stadig tilbakemeldinger på vanskeligere arbeidsforhold med store gruppestørrelser og få kurstilbud. Mange føler fagområdet nedprioritert. Vi ser også at færre melder seg til våre kompetansehevende kurs.

Med de store mulighetene som ligger i Den kulturelle skolesekken må vi samtidig sørge for at rammebetingelsene i skolen er gode.

Kunst i Skolen er en organisasjon som er forankret både i kultur- og skolesektoren. Vi produserer utstillinger og arbeider nært med profesjonelle kunstnere. Samtidig har vi lang erfaring i å arrangere lærerkurs og produsere undervisningsmateriell. For oss oppleves det spennende og inspirerende å være i dialog med begge sektorene.

Kunst i Skolen

Björg Åsta Flatby
Daglig leder